

selve det principielle Krav om Begrænsning har haft en skæbnesvanger Indflydelse paa Skolebespisningen. Adskillige Kommuner betragtede denne Begrænsning som en Sovepude, hvorpaa de med god Samvittighed lagde sig til Hvile, og naar man søgte at vække deres Samvittighed, vaskede de deres Hænder, og svarede: Loven af 1902 stiller visse Betingelser for Bespisningen, sørg først for at faa disse Betingelser opfyldt, saa kan vi tales ved. Aar for Aar trampedes der siden paa Stedet. Skolebespisningen fik ingen større Fremgang, nogle Kommuner gjorde fuldt ud deres Pligt, andre forsømte den. Landkommunerne paastod — jeg skal ikke undersøge med hvad Ret —, at Spørgsmaalet om Skolebespisning i det væsentlige var et Spørgsmaal for Hovedstaden og for Købstadkommunerne, men ikke for Landkommunerne, Bykommunerne ventede i stort Antal paa det private Initiativ, og det private Initiativ optraadte mer eller mindre tilfældigt. Folketinget fik Aar for Aar en første Behandling af et privat Lovforslag om at udvide Pligten til offentlig Skolebespisning og opnaaede aldrig nogen anden Behandling.

Saa var det i 1910, at min Gruppe paalagde mig at finde et Grundlag for at komme ud over det døde Punkt, og jeg foreslog endelig ved første Behandling i 1910 den simple Udvej at vende tilbage til det gamle Folketingsstandpunkt at gøre Skolebespisningen til en kommunal Sag samtidig med, at det blev slaaet fast, at Børnene i Kommunerne ikke maatte sulte. Endskønt dette fandt Tilslutning i Princippet fra alle Sider, og endskønt Socialdemokraterne resigerede allerede ved første Behandling og sagde: Kan vi ikke faa det paa anden Maade, tager vi det paa denne Maade, som en kommunal Sag, gik det dog ikke med eet Slag at faa Hjulet til at dreje. Efter nogle Aars Forløb, efter at der var vist Resignation fra alle Sider, og efter at der var vundet Tilslutning fra det ærede Medlem fra Bække (Laust Rasmussen), og han havde arbejdet ivrigt ogsaa indenfor sit Parti, lykkedes det omsider virkelig at faa en Overenskomst og opnaa en enstemmig Folketingsvedtagelse paa Grundlag af, at Skolebespisningen skulde være en kommunal Opgave, saaledes at Kommunalbestyrelserne alene skønnede over, hvorvidt der var Trang til Bespisning eller ikke. Lovforslaget blev imidlertid henlagt af Landstinget. Lovforslaget blev derefter fremsat paa ny i Landstinget, men blev paa ny henlagt.

Naar vi nu spørger om Grunden til dette, maa jeg sige, at en af Grundene og vel en væsentlig Grund var den, at den daværende Kultusminister med en Mangel paa, skal vi sige, Smidighed, som ellers ikke lignede ham, ved Forslagets Forelæggelse i Landstinget, efter at det enstemmigt var vedtaget her i Folketinget, udtalte, at han egentlig fandt, at dette Lovforslag var ret overflødigt. Dette var jo ikke nogen varm Anbefaling for et modvilligt Ting til at vedtage et Lovforslag, som enstemmigt var vedtaget af det andet Ting. Grunden til, at den daværende Minister fandt dette Lovforslag

Første Viceformand (Stævning): Jeg maa gøre det ærede Medlem opmærksom paa, at dette er anden Behandling af Lovforslaget, hvor kun Paragrafferne og Ændringsforslagene foreligger til Behandling, ikke Sagen som Helhed.

Ivar Berendsen: Ja, jeg skal lige straks vende tilbage til Ændringsforslaget — det er nemlig Ændringsforslagets Begrundelse, jeg er ved. Begrundelsen af denne Ministerens Stilling kunde kun tænkes at være den, at Bespisningen vedvarende i samme Grad som hidtil var frivillig og ikke en Pligt, og da Lovforslaget i Aar blev forelagt paa ny, maatte det altsaa blive Udvalgets Opgave at slaa fast — og dermed er jeg ved Ændringsforslaget —, at Bespisningen var en Pligt. Vort Arbejde maatte gaa ud paa at udfinde, hvorledes vi skulde faa dette slaaet fast og samtidig bevare Enigheden i Udvalget. Derpaa har jeg ogsaa i Udvalget lagt mit Arbejde an, og jeg vil gerne her have Lov til at sige, at i Fald der havde været Udsigt til, at vi kunde være naaet til en enstemmig Udvalgsindstilling, hvorved denne Kommunens Pligt var blevet slaaet fast, saa vilde ikke blot største Delen af det radikale Partis Udvalgsmedlemmer, men ogsaa jeg selv have været tilfreds dermed og ikke have forladt det kommunale Grundlag. Det viste sig imidlertid, at der var et større eller mindre Mindretal, men paa begge Punkter et meget bestemt Mindretal, der ikke vilde gaa videre, end man var gaaet i 1912. De vilde hverken være med til at slaa fast, at Kommunalbestyrelsen, hvis Skøn ingen tænkte paa at indskrænke, dog skulde vejledes i sit Skøn af dem; der stod Virkeligheden nærmere end Kommunalbestyrelsen, nemlig af dem, der beskæftigede sig med Børnene. Ej heller vilde de gaa med til at give Kommunalbestyrelserne en stærkere Spore til